

Γιατί βιολογική γεωργία;

Αναστάσιος Σ. Σιώμος

Καθηγητής Λαχανοκομίας

Τμήμα Γεωπονίας

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

simos@agro.auth.gr

Κύρια σημεία

- Το παγκόσμιο επισιτιστικό πρόβλημα
- Η πράσινη επανάσταση
- Οι εναλλακτικές μορφές γεωργίας
- Ο ρόλος του καταναλωτή
- Ο ρόλος της εκπαίδευσης και της έρευνας
- Ο ρόλος της πολιτείας

Το παγκόσμιο επισιτιστικό πρόβλημα

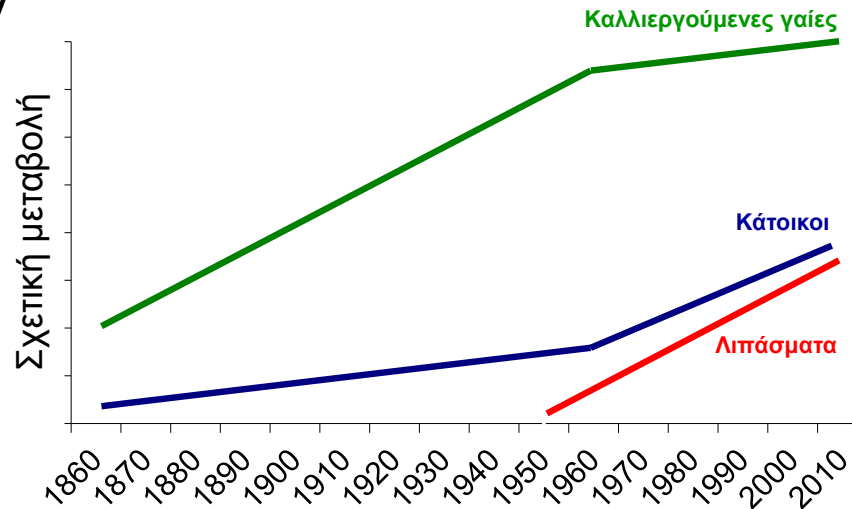
- Οι ανάγκες για αυξημένες ποσότητες τροφίμων
 - Μέχρι το 1960 επέκταση των καλλιεργούμενων γαιών
 - ✓ Αύξηση πληθυσμού της Γης από 1 σε 3 δις
 - ✓ Επέκταση καλλιεργούμενων εκτάσεων από 4 σε 14 δις στρ.
(**4,5στρ./κάτοικο**)
 - Μετά το 1965
 - ✓ Αλματώδης αύξηση πληθυσμού
 - ✓ Στασιμότητα επέκτασης καλλιεργούμενων εκτάσεων
(**2,5 στρ./κάτοικο**)
 - ✓ **Πράσινη επανάσταση**
 - ☞ Αύξηση της αγροτικής παραγωγής παγκοσμίως
 - ☞ Μετριασμός του επισιτιστικού προβλήματος

Η πράσινη επανάσταση

- Η επιτυχία της βασίστηκε

- Δημιουργία ποικιλιών υψηλών αποδόσεων και εισαγωγή υβριδίων
- Δραματική αύξηση των εισροών λιπασμάτων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων, νερού και ενέργειας
- Υιοθέτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και τεχνολογιών
- Υιοθέτηση ανάλογων πολιτικών και δημιουργία των αναγκαίων υποδομών

Η αύξηση των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων λιπασμάτων είναι πλέον ανάλογη της αύξησης του πληθυσμού

Η πράσινη επανάσταση

- Συνοδεύτηκε από σειρά προβλημάτων και σε συνδυασμό με τις αγροτικές πολιτικές διεθνώς οδήγησαν τη γεωργία στα **σημερινά αδιέξοδα**
 - Ρύπανση νερού, εδάφους και αέρα
 - Ευτροφισμός
 - Μείωση στοιβάδας όζοντος
 - Εξάντληση αποθεμάτων πρώτων υλών
 - Λειψυδρία
 - Μείωση βιοποικιλότητας
 - Εγκατάλειψη παραδοσιακών πρακτικών
 - ☞ Αμειψισπορά
 - ☞ Αγρανάπαυση
 - ☞ Διαχείριση υπολειμμάτων καλλιεργειών
 - Απώλεια πολιτιστικής κληρονομιάς της υπαίθρου
 - Κίνδυνοι για την υγεία παραγωγών και καταναλωτών

Η γεωργία συγκαταλέγεται στα κύρια αίτια της κλιματικής αλλαγής

Η πράσινη επανάσταση

- Μερικές μόνο από τις συνέπειες τις βιώνουμε σήμερα
- Τις περισσότερες θα τις βιώσουν οι επόμενες γενεές,
τα παιδιά και τα εγγόνια μας
- Η πράσινη επανάσταση, μετά από 4 δεκαετίες εφαρμογής, αποδεικνύεται ότι δεν είναι αειφόρος και φαίνεται να κλείνει τον κύκλο της
- Οι αυξήσεις τιμών των πρώτων υλών και η αβεβαιότητα προσφοράς ενέργειας κάνουν πιο επιτακτική την ανάγκη για μία γεωργία χαμηλών εξωτερικών εισροών

Εναλλακτικές μορφές γεωργίας

- Η εντατική μορφή γεωργίας προκάλεσε έντονες ανησυχίες στους ευρωπαίους **καταναλωτές** από τη δεκαετία του 1980
- Αφορμή για την αναζήτηση εναλλακτικών μορφών καλλιέργειας
- Στις 24 Ιουνίου 1991, θέσπιση από την ΕΕ της βιολογικής γεωργίας με τον Κανονισμό 2092/91
- Οδηγία 91/676/ΕΟΚ Συμβουλίου της 12^{ης} Δεκεμβρίου 1991 *‘Για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης’*
- Όλα τα μέτρα έχουν άμεση και σημαντική επίπτωση στην άσκηση της γεωργίας
 - Μείωση της χρήσης των ανόργανων αζωτούχων λιπασμάτων
 - **Πρώθηση των βιολογικών καλλιεργειών**

Ο ρόλος του καταναλωτή

- Ουσιαστικός στην καθιέρωση εναλλακτικών μορφών γεωργίας
- Το παράδειγμα της ολοκληρωμένης διαχείρισης
- Η άποψη των καταναλωτών
 - Περισσότεροι από τους 4 στους 5 ερωτηθέντες στην ΕΕ θεωρούν δικαιολογημένη τη μείωση των επιδοτήσεων των γεωργών, σε περίπτωση μη τήρησης των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος
 - 2 στους 5 ερωτηθέντες θεωρούν πως την ευθύνη την έχουν οι ίδιοι και πως θα επέλεγαν προϊόντα με βάση τις επιπτώσεις που έχει η παραγωγική τους διαδικασία

Ο ρόλος του καταναλωτή

- Οι ευαισθητοποιημένοι καταναλωτές έχουν πλέον την ευκαιρία να επιβραβεύσουν τους παραγωγούς προϊόντων με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, με την προτίμησή τους στα προϊόντα αυτά
- **Ας το αποδείξουμε έμπρακτα, όλοι εμείς οι ίδιοι**

Ο ρόλος της εκπαίδευσης και της έρευνας

- Προπτυχιακά προγράμματα σπουδών
→ Εξαιρετικά περιορισμένη η βιολογική γεωργία
- Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών
→ Ανύπαρκτη η βιολογική γεωργία
- Έρευνα
→ Έλλειψη στρατηγικού σχεδιασμού και ερευνητικής πολιτικής

Ο ρόλος της πολιτείας

- Δεδομένα τα οφέλη της βιολογικής γεωργίας
- Απαιτείται πλέον πολιτική βούληση
- Η πολιτεία έχει την ηθική υποχρέωση απέναντι στην κοινωνία να υπηρετεί τη γεωργία
 - Να ενισχύσει την πληροφόρηση, τη γνώση και την τεχνολογία για τη βιολογική γεωργία
 - Να μεταφέρει τη γνώση στους καταναλωτές και τους αγρότες, ώστε να μπορούν να υιοθετήσουν τις βιώσιμες τεχνικές, χαμηλών εξωτερικών εισροών, με τη μέγιστη επιτυχία
- Ολοκληρωμένα προγράμματα δράσης

Ο ρόλος της πολιτείας

Norman Borlaug Nobel Lecture
December 11, 1970

Παρόλο που πίστευε ότι τον επέλεξαν ως άτομο γιατί συμβολίζει τον ζωτικό ρόλο της γεωργίας στο ζήτημα αυτό, παραδέχθηκε ότι η αντιμετώπιση του προβλήματος δεν αφορά μόνο τη γεωπονική επιστήμη...

